

וַתֵּנָה תְּקֵף /ר' אמנון ממגנצא (אשכנז המאה ה-10)
וַתֵּנָה תְּקֵף קִדְשֵׁת הַיּוֹם, כִּי הוּא נוֹרָא וְאִים. וְבוּ תִנְשָׁא מִלְכוּתָךְ, וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד דְּסַאךְ, וְתִשָּׁב עָלֶיךָ בְּאַמְתָּ.
אַמְתָּ, כִּי אַתָּה הוּא דָן וּמוֹכִיחַ וְיֹדֵעַ וְעֹד, וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם וְסוֹפֵר וּמוֹנֵה,
וְתִזְכֹּר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת, וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת, וּמֵאֲלִיו יִקְרָא, וְחוֹתֵם יָד כָּל אָדָם בּוּ.
וְכַשְׁפֹּר דָּגוּל יִתְפַּע, וְקוֹל דְּמִטָּה דְּפָה יִשְׁמַע, וּמֵלָאכִים יִתְפַּזּוּן, וְחִיל וְרַעְדָּה יִתְחַזּוּן יִתְאַמְרוּ:
הִנֵּה יוֹם הַדִּין, לִפְקֹד עַל צָבָא מְרוֹם בְּדִין, כִּי לֹא יִזְכּוּ בְּעֵינֵיךְ בְּדִין.
וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יִעֲבְרוּן לִפְנֵיךְ כְּבִי מְרוֹן. כְּבִקְבֵּת רוּעָה עֲדָרוּ, מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ,
כִּי מַעֲבִיר וְתִסְפֹּר וְתִמְנֶה וְתִפְקֹד נֶפֶשׁ כָּל חַי, וְתִתְחַתֵּךְ קַצְבָּה לְכָל בְּרִיתִיךְ,
וְתִתְחַתֵּב אֶת גְּזֵר דִּינֶם.
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִתְבַּנוּ, וְיִזְכּוּ צוּם כְּפֹר יִתְמַמּוּ.
כְּפֹה יַעֲבְרוּן וְכִפָּה יִבְרָאוּן, כִּי יִחְיֶה וְכִי יָמוּת, כִּי בְקָצוֹ וְכִי לֹא בְקָצוֹ, כִּי בְּמִים וְכִי בְּאֵשׁ,
כִּי בְּחַיִּים וְכִי בְּחַיָּה, כִּי בְּרַעַב וְכִי בְּצָמָא, כִּי בְּרַעַשׁ וְכִי בְּמַגָּפָה, כִּי בְּחִיָּקָה וְכִי בְּסִקִּילָה,
כִּי יָנוּחַ וְכִי יָנוּעַ, כִּי יִשְׁקֹט וְכִי יִסְבֹּף, כִּי יִשְׁלַח וְכִי יִתְיַסֵּר, כִּי יַעֲנֶה וְכִי יַעֲשֶׂה, כִּי יִשְׁפֹּל וְכִי יָרוּם.
וְתִשְׁכַּח וְתִפְלֶה וְצִדְקָה מַעֲבִירִין אֶת רַע הַגְּזֵרָה.
כִּי כָשֶׁמֶךְ כִּי תִהְלַכְתָּ, קִשְׁיָה לְכַעַס וְנוֹחַ לְרָצוֹת, כִּי לֹא תִחַפֵּץ בְּמוֹת הַמָּוֶת, כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכֹה וְחַיָּה,
וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תִּתְּנֶה לוֹ, אִם יָשׁוּב מִיַּד תִּפְקְלוֹ. אַמְתָּ כִּי אַתָּה הוּא יוֹצֵרֵם, וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם,
כִּי הֵם בְּשׁוּר יָדָם. אָדָם יִסְדּוֹ מַעֲפֵר וְסוֹפּוֹ לַעֲפֹר, בְּנִפְשׁוֹ יִבְיֵא לְחַמוֹ, מְשׁוּל כְּחֶסֶד הַנִּשְׁכָּר,
כְּחִצִּיר יִבֵּשׁ וְכִצִּיץ נִגְבֵּל, כָּצֵל עוֹבֵר, וְכַעֲנָן כָּלָה, וְכוֹרֵם נוֹשֶׁבֶת, וְכִצְבָק פּוֹנֵחַ, וְכַחֲלוֹם יַעוּף.
וְאַתָּה הוּא מְלַךְ א-ל חַי וְקַיִם.

בראש השנה

מילים ולחן: נעמי שמר
בראש השנה, בראש השנה
פְּרַחַה שׁוֹשְׁנָה אֲצִלִּי בְּגִינָה
בראש השנה סירה לבנה
עגנה לה בחוף פתאום
בראש השנה, בראש השנה
ליבנו ענה בתפילה נושנה
שיפה ושונה תהא השנה
אשר מתחילה לה היום

בראש השנה, בראש השנה
פְּרַחַה עֲנָה בְּרִיקֵעַ הַסְּתִיו
בראש השנה כנר נשמה
נדלק בשדה חצב

בראש השנה, בראש השנה
ליבנו ענה בתפילה נושנה
שיפה ושונה תהא השנה
אשר מתחילה לה עכשיו.

בראש השנה, בראש השנה
פְּרַחַה מְנִיגָנָה שְׁאִישׁ לֹא הִכִּיר
ותוך יממה הזמר המה
מכל חלונות העיר

בראש השנה, בראש השנה
ליבנו ענה בתפילה נושנה
שיפה ושונה תהא השנה
אשר מתחילה לה בשיר

אחות קטנה

ר' אברהם חזן גירונדי
(ספרד המאה ה-13)

אחות קטנה תפלותיה
עורכה ועונה תהלותיה
א-ל נא רפא נא למתולותיה
תכלה שנה וסקלולותיה
חזקו וגילו כי שד גמר
לצור הוחילו בריתו שמר
לכם ותעלו לציון ואמר
סלו סלו מסלותיה
תחל שנה וברכותיה

שני בגיט מתוך הפיוט המדמה
אך עם ישאלו אנדרה גמליה ומיוסר
הפונה לאלוהיה בגמליה אמר ואמר:
הביא האמרון מהלך אה האלוהה,
אך השמחה ואה גמליהה של
השנה המדלה בהרכב

בשנה הבאה

מילים: נעמי שמר, לחן: מורית הירש
בשנה הבאה נשב על המרפסת
ונספר צפרים ונדודות.
ילדים בחפזיה ושמקו תופסת
בין הבית לבין השדות.

עוד תראה, עוד תראה
כמה טוב יהיה
בשנה, בשנה הבאה.

ענבים אדמים יבשילו עד הערב
וגשן צוננים לשלחן,
ורוחות רדומים ישאו על אם הדג
עתונים ישנים וענן.

עוד תראה...

בשנה הבאה נפרש כפות ידים
מול האור הנגד. הלכו.
אנפה לבנה תפרש באון כנפיה
והשמש תזרח בתוכן.
עוד תראה...

ברכת הבנים/ות

בימי שבת וחג, נהגו ההורים לברך את ילדיהם באהבה. לפניכם הנוסח המסורתי.
מומלץ להוסיף לכל ילד ברכה מליבכם, ונשיקה

לבנות:

ישימך אלהים כפאפנים וכמנשה

לבנים:

ישימך אלהים כפאפנים וכמנשה

לכל הילדים:

יברכך ה' וישמרכך, יאיר ה' פניו אליך ויחנך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום.

צדיק יותר מיוסף

מסופר בספר הזוהר על חכם בשם ר' אבא מהעיר לוד. שפעם אחת ראה איש קשה-יום שהשתרע על גל אבנים כדי לנוח ונרדם. לפתע צץ מבין גל האבנים נחש שביקש להכיש את האיש הישן. בעודו מניף את ראשו להכשה, זינקה לעברו לטאת כוח, והרגה את הנחש. ר' אבא המשיך לצפות במתרחש. כאשר התעורר האיש התפלא לראות נחש מת מונח לפניו. הוא אסף את מטלטליו וקם להמשיך בדרכו. באותו רגע ערימת האבנים עליה ישב התמוטטה ונפלה לגיא מתחתיו. ר' אבא הוכה בתדהמה, כמה ניסים יכולים להתרחש לאדם אחד וברגע אחד?! רדף אחריו ושאל לפרש מעשיו ובמה זכה להינצל מסכנות רבות כל כך? האיש שסרב להשיב, כדרכם של ענווים וצנועים, הואיל לומר לאחר הפצרות רבות, שכל ימי חייו לא הזיק לזולתו ולא ישן בלילה בטרם סלח לכל מי שפגע בו כדי לנקות את הטינה מלבו. את כל האנרגיות של הכעס והעלבון תיעל האיש לעשיית צדקה וחסד כלפי מי שפגע בו. לשמע הדברים, פרץ רבי אבא בבכי ואמר לעצמו: אדם זה צדיק מיוסף. יוסף היה צריך לסלוח לאחיו שהרעו לו וסלח, אך אדם זה סלח לכל זר שעלב בו. אין ספק שאדם כזה ראוי לכל הניסים הללו.

מנהג תשליך

בראש השנה אחרי הצהריים, נהוג לצאת אל הנהר או כל מקור מים, לשאת תפילה קצרה ו"להשליך" את המעשים שעליהם אנו מתחרטים. חשבו: מה הייתם רוצים להשליך? משהו שקרה השנה? תכונה או התנהגות שאתם רוצים לשנות?

מי-אל זמון, נשא עון ועבר על-פשיע, לשאריה, נחלתו: לא-החזיק לעד אפן, כי-תפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו, יכבש עונותינו; ותשליך במצלות ים, כל-חטאותם. תתן אמת ליעקב, חסד לאברהם, אשר-נשבעת לאבותינו, מימי קדם.

(מיכה ד' י"ט)

לא ירעו ולא ישחיתו בקל הר קדשי, כי מלאה הארץ דעה את ה' צמים לים מכסים
(ישעיהו יא)

יהי רצון מלפניך אלהי שתתן לי כח להשליך מעלי את הכעסים, רגשות האשם, הפחדים, קנאה, צרות עין, התחשבוניות, ביקורת, לשון הרע, רכילות... ואשתדל להיות בנחת בסבר פנים יפות ואהבה לכל אדם.

מספר בגיט מהפיוט שלוסק הסיפור
עקידה יצחק. הפיוט שזר בגוכו
מדרשים שונים על פגש העקידה.

עת שערי רצון להפתח

ר' יהודה שמואל עבאס (חאלב 1167)

עת שערי רצון להפתח
יום אהיה כפי לאל שוטם
אנא זכור נא לי ביום הוכח
עוקד והנעקד והמזבח

באחרית גסה בסוף העשרה
הבן אשר נולד לך משנה
אם נפשו בו עד מאד נקשרה
קום העלה לי לעולה ברה
על הר אשר כבוד לך זרח
עוקד והנעקד והמזבח

הלכו שניהם לעשות במלאכה
ויענה יצחק לאביו ככה
אבי ראה אש ונצצי מערכה
איה אדני שה אשר כהלכה
האף ביום זה דתך שוכח
עוקד והנעקד והמזבח

הכין צצי עולה באון וחיל
ויעקד יצחק כעקדו איל
ויהי מאור יומם בעינים ליל
והמון דמעיו נוזלים בחיל
עין גמר בוכה ולב שמח
עוקד והנעקד והמזבח

אמר לאברהם אדון שמים
אל תשליכה יד אל שלישי אורי
שובו לשלום מלאכי מחנים
יום זה זכות לבני ירושלים
בו שערי רחמים אני פותח
עוקד והנעקד והמזבח

לבריתך שוכן זבול ושבעה
זכרה לעדה סוערה וגוועה
ושמע תקיעה תוקעה ותרועה
ואמר לציון בא זמן הישועה
ינון ואלהי אני שולח
עוקד והנעקד והמזבח

סדר ליל ראש השנה בבית

בטרם הקידוש או במהלך הארוחה, המסובים יספרו, כל אחד בתורו, על דבר משמעותי שהתרחש בשנה החולפת, יביעו משאלות לב לדבר טוב שיתגשם בשנה החדשה וישתפו את הנוכחים בהבטחה לעמוד באתגר כלשהו בשנה הבאה. הסדר ייערך בשמחה ובטוב לבב ויהיה סימן לשנה הבאה עלינו לטובה.

כמו בכל החגים האחרים בלוח העברי גם ראש השנה בבית מתאפיין במאכלי חג מיוחדים. הייחוד של מאכלי ראש השנה הוא בתקווה, שהיא גם תפילה, לאופייה של השנה החדשה העומדת בפתח. חז"ל קראו לסדר הזה "סימנא טבא" - סימנים טובים אשר, כך אנו מקווים, ישאו עם צליל שמם ומילותיהן את בקשותינו לשנה הנכנסת.

מקדשים על כוס יין:

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב: סברי מרנו (ועונים לחיים)

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא פרי הגפן:
ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם ורממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו, ותתן לנו ה' אלקינו בצהבה את יום הזכרון הזה, יום תרועה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים, כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ודברך אמת וקים לעד. ברוך אתה ה', מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון:

נוהגים להניח פרי חדש, עליו מברכים:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

על תפוח בדבש:

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה, "מראשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים יא, יב): ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא פרי העץ: ויהי רצון שיתחדש עלינו לב טהור ורוח נכונה תתחדש בקרבנו ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלוהים ואדם

על הרימון:

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שנהיה מלאים מצות כרמון:

על התמר:

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שיתמו אויבינו ושוואינו וכל מבקשי רעתנו. ויהי רצון שייתמו שנאותינו בין לעצמנו ובין לזולתנו.

על גזר (יש הלוקחים דלעת שהיא קרע):

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתקרע רוע גזר דינו, ויקרא לפניך זכיותינו: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא פרי האדמה:

כרתי (כרישה):

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שיכרתו אויבינו ושוואינו וכל מבקשי רעתנו: ויהי רצון שתיכרת שנאה מן העולם ותצמח האהבה בין הבריות.

לוביא (סוג של שעועית ירוקה):

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שירבו זכיותינו ותלבבנו:

דג:

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שנפרה ונרבה כדגים ואם אוכל ראש מוסיף ואומר: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שנהיה לראש ולא לזנב.

שנה טובה! כתיבה וחתירה טובה!

ארגון רבני צהר
היהדות של כולנו

עושים חג

שופר ופארק

שנה טובה

מילים: לוי קיפניס
לחן: נחום גרדי

שנה הלכה, שנה באה
אני כפי ארימה
שנה טובה לך, אבא,
שנה טובה לך, אמא
שנה טובה, שנה טובה!

שנה טובה לדוד גיבור
אשר על המשמרת
ולכל נوتر, בעיר, בכפר,
ברכת "חזק" נמסרת.
שנה טובה, שנה טובה!

שנה טובה לכל עמל
בניר וגם במלט,
שנה טובה ומתוקה
לכל ילדה וילד!
שנה טובה, שנה טובה!

אני מוצא שהתפילה המרוממת ביותר של השנה היא תקיעת השופר. כיון שאינה כבולה במילים היא מאפשרת לנו להכניס לצלילה המלודיים את רגשותינו, תחושותינו ושאיפותינו. התקיעות מתחילות בתקיעה - צליל ארוך. אנו באים אל חוויית השופר בביטחון לגבי מי שאנחנו ואיך שאנחנו מנהלים את חיי היומיום שלנו. לאחר מכן זה ממשיך עם צורות שונות של תקיעות שבורות (שברים, תרועה). כל סוג של התפתחות עצמית מחייב אותנו לפרק את שגרת חיינו, להעריך-מחדש את סדר העדיפויות שלנו ואת האופן שבו אנו מתנהלים ביומיום. ראש השנה נותן את ההזדמנות לבחון, לרוחב ולאורך, את חיינו. האם הצלחתי כיחיד ליצור קשר אישי טוב יותר עם משפחתי ועם עצמי? מה עשיתי כדי למצוא משמעות בחיי? איזה תפקיד מילאתי בתרומה לערכים ולמטרות של החברה? באילו דרכים ניצחתי ואילו דרכים אני עדיין צריך לשר? מאמנים אישיים תמיד אמרו לי שהצעד הראשון לשינוי הוא האומץ לפרוט את לוחות הזמנים היומיים שלנו ולהעריך אם אנו משתמשים בזמן בכדי להשיג את היעדים שאנו חשים שהם חשובים.

תקיעות השופר מסתיימות ב"התפוצצות" ארוכה (תרועה גדולה) המסמלת את העובדה שיש לנו את האומץ להעריך את חיינו ולתת להם את ההשתקפות שמגיעה לה - קשה ככל שתהיה - חיים של "התבוננות פנימית" מספקים אורח חיים בריא ומלא יותר. בואו ננסה לאמץ את האתגר המלודי של השופר. מטעם אור תורה סטון הרשו לי לאחל לכולנו חג מתוק ומשמעותי.

(הרב דר. כתריאל ברנדר, ראש מוסדות אור תורה סטון)

מה אגם אגפאליים / אהקשיים, וואחאליים
אלאחמכ אלנה החדישה? מה אלמפחה?
מה אקהילה / שכונה?
מה אלס? מה אלזלם?

תקיעת שופר

התוקע מברך: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר:

ברכת שהחיינו: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה"

תקיעה שברים תקיעה:	תקיעה שברים תקיעה:	תקיעה שברים תקיעה:
תקיעה שברים תקיעה:	תקיעה שברים תקיעה:	תקיעה שברים תקיעה:
תקיעה שברים תקיעה:	תקיעה שברים תקיעה:	תקיעה שברים תקיעה: